

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Ing. J. R.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. S. J., advokátom so sídlom v B., proti odporcovi **Fondu národného majetku Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Drieňová č. 27, zastúpenému advokátskou kanceláriou M., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., **o uloženie povinnosti uzatvoriť platnú zmluvu o prevode vlastníckeho práva k bytu**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 45 C 285/2008, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. marca 2014 sp. zn. 14 Co 139/2011, 14 Co 167/2011, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 18. marca 2014 sp. zn. 14 Co 139/2011, 14 Co 167/2011 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Návrhom, ktorý bol doručený Okresnému súde Bratislava II dňa 11. decembra 2008, sa navrhovateľ domáhal, aby súd uložil odporcovi povinnosť uzatvoriť s navrhovateľom platnú zmluvu o prevode vlastníckeho práva k bytu č. A., ktorý sa nachádza na 1. poschodí bytového domu súpisné č. X. na M., postaveného na parcele č. X. v katastrálnom území R. (ďalej len „byt A.“). Uviedol, že 16. augusta 1995 požiadal vtedajšieho predsedu výkonného výboru odporcu o pridelenie bytu A., následne s ním bola uzatvorená zmluva o nájme tohto bytu, pri podpísaní ktorej bol oboznámený s možnosťou nadobudnúť ho do vlastníctva. Na základe odporcovej ústnej ponuky účastníci uzatvorili 21. júna 1996 zmluvu o prevode vlastníctva bytu A. (ďalej len „zmluva“). Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II z 20. septembra 1999 sp. zn. 18 C 191/1999 bola táto zmluva určená za neplatnú, hoci v prípade iných nadobúdateľov bytov v tomto dome k tomu nedošlo. Poukázal na to, že do bytu A. investoval nemalé finančné prostriedky, riadne a včas spláca kúpnu cenu, spĺňal všetky podmienky, za ktorých aj iní nájomcovia v dome nadobudli od odporcu vlastníctvo nimi

užívaných bytov. Dodal, že odporca mu nevrátil ani jednu zo splátok kúpnej ceny, čím podľa navrhovateľa konkludentne vyjadril svoju vôľu uzatvoriť s navrhovateľom zmluvu o prevode vlastníctva bytu A.. Z jeho pohľadu je daná situácia charakterizovaná porušením zásady rovnosti všetkých pred zákonom a vedie k naliehavej potrebe navrhovateľa domáhať sa súdnou cestou úpravy pomerov, v ktorých sa ocitol v dôsledku porušenia základnej prevenčnej povinnosti zakotvenej v § 43 Občianskeho zákonníka. Podaním z 24. mája 2010 navrhovateľ žiadal pripustiť zmenu petitu tak, že sa domáha buď uloženia povinnosti odporcovi uzatvoriť s navrhovateľom zmluvu o prevode vlastníctva bytu A., alebo toho, aby bolo súdom určené, že navrhovateľ je vlastníkom bytu A. právnym titulom vydržania (§ 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Odporca s návrhom nesúhlasil a žiadal ho v celom rozsahu zamietnuť. Podľa jeho názoru navrhovateľ žiada, aby odporcovi bola uložená taká povinnosť, ktorá mu nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu. Vlastníkom bytu A. je odporca a navrhovateľ ho užíva bez právneho titulu – zmluvu o nájme bytu A. uzatvoril totiž na dobu určitú s tým, že nájom skončí uplynutím jedného roka od skončenia pracovného pomeru s jeho vtedajším zamestnávateľom (tento pracovný pomer skončil 31. januára 2005). Navrhovateľ nemohol byt A. nadobudnúť do vlastníctva titulom vydržania, lebo nebol dobromyseľný.

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 22. septembra 2010 č.k. 45 C 285/2008-158 zamietol návrh ako nedôvodný. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané uzatvorenie zmluvy, ďalej zmluvy o nájme bytu A., určenie neplatnosti zmluvy rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 18C 191/1999, ako aj odmietnutie ústavnej sťažnosti navrhovateľa uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 117/09. Súd prvého stupňa citoval ustanovenia § 112, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1 a § 134 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka a § 29 ods. 2 a 3 písm. a/ zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z.z.“) a podal aj ich výklad. Pokiaľ sa navrhovateľ domáhal, aby odporcovi bola uložená povinnosť uzatvoriť s ním zmluvu o prevode vlastníctva bytu A., súd prvého stupňa vychádzal z toho, že vzhľadom na neplatnosť zmluvy, ktorá bola konštatovaná rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 18 C 191/1999, nemožno navrhovateľa považovať za vlastníka bytu A.; so zreteľom na skončenie nájomného pomeru navrhovateľa k tomuto bytu ho nemožno považovať ani za nájomcu. Byt A. je vo vlastníctve odporcu. Podmienky prevodu vlastníctva bytov alebo nebytových upravuje zákon č. 182/1993 Z.z., ktorý v § 29 ods. 2 niektorým

taxatívne vymenovaným subjektom ukladá povinnosť previesť byt do vlastníctva nájomcu, iným subjektom však túto povinnosť neukladá – v zmysle § 29 ods. 3 tohto zákona povinnosť vlastníka bytu uzatvoriť s nájomcom zmluvu o prevode vlastníctva bytu sa nevzťahuje na byty vo vlastníctve Fondu národného majetku Slovenskej republiky obstarané z prostriedkov rozpočtu Fondu národného majetku Slovenskej republiky od 1. januára 1995. Vzhľadom na to, že byt A. bol takto odporcom nadobudnutý, nemá odporca povinnosť vyplývajúcu z § 29 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z.z. Z týchto dôvodov nemožno (tejto alternatíve) návrhu vyhovieť. Pokiaľ sa navrhovateľ domáhal určenia, že je vlastníkom bytu A. právnym titulom vydržania, súd prvého stupňa podal výklad právnej úpravy vzťahujúcej sa na tento spôsob nadobudnutia vlastníctva a zdôraznil, že vlastníkom veci na základe jej vydržania sa môže stať iba dobromyseľný držiteľ, teda držiteľ, ktorého držba je oprávnená a spĺňa kritéria vymedzené v § 129 a § 130 Občianskeho zákonníka. Navrhovateľ tvrdil, že jeho držba je oprávnená a trvá nepretržite od 11. októbra 1995 (odo dňa uzatvorenia nájomnej zmluvy). Súd prvého stupňa s ním nesúhlasil, lebo za začiatok plynutia vydržacej doby nemožno považovať začiatok nájmu bytu – v tom čase navrhovateľ nemohol byť dobromyseľný v tom, že je vlastníkom bytu A. (vedel, že ho vlastní odporca). Navrhovateľ a by za dobromyseľného držiteľa bolo možné považovať až odo dňa, kedy bol v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník bytu A. (teda od 21. júna 1996). Vydržacia doba, ktorá následne začala plynúť, bola však prerušená (§ 134 ods. 4 a § 112 Občianskeho zákonníka) v dôsledku začatia občianskeho súdneho konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 18 C 191/1999, v ktorom sa odporca domáhal (a domohol) určenia neplatnosti zmluvy. Po skončení tohto konania už navrhovateľ a za dobromyseľného držiteľa považovať nemožno, lebo už vedel, že vlastníkom bytu A. je znovu odporca. Navrhovateľovi ako dobromyseľnému držiteľovi plynula vydržacia doba len od 21. júna 1996 do 31. marca 1999, teda po dobu kratšiu ako desať rokov. Vzhľadom na to súd prvého stupňa uzavrel, že navrhovateľ nenadobudol byt A. do vlastníctva právnym titulom vydržania. Z týchto dôvodov jeho návrh zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie. Uviedol, že súd prvého stupňa dospel k záveru, že odporca nemá povinnosť previesť byt A. do jeho vlastníctva bez toho, aby dôsledne skúmal, z akých prostriedkov nadobudol odporca byty v dome na M. ulici v B.. Znovu zdôraznil, že v iných konaniach týkajúcich sa ďalších bytov v tom istom dome nadobudnutých od odporcu rozhodli súdy inak, ako v jeho prípade. Podľa jeho názoru splnil všetky podmienky vydržania, vrátane dobromyseľnosti držby, lebo už od uzatvorenia zmluvy

o nájme bytu A. (ktorú treba považovať len za medzistupeň v procese nadobudnutia bytu A.) nakladal s týmto bytom ako so svojim. Žiadal preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu zdôraznil, že žiadne ustanovenie zákona mu neukladá povinnosť, uloženia ktorej sa domáha navrhovateľ. Záver prvostupňového súdu o tom, že navrhovateľ nenadobudol titulom vydržania vlastníctvo bytu A., je správny. Skutočnosť, že v iných konaniach rozhodli sudy odlišne, je pre posúdenie danej veci (navrhovateľ'a) irelevantná. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

Uznesením zo 17. januára 2011 č.k. 45 C 285/2008-171 Okresný súd Bratislava II uložil navrhovateľ'ovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok 99,50 €. Toto uznesenie napadol navrhovateľ' odvolaním.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 18. marca 2014 sp. zn. 14 Co 139/2014, 14 Co 167/2011 napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.); odporcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a odôvodnenie jeho rozhodnutí označil za dostatočné. Na zdôraznenie správnosti záverov prvostupňového súdu uviedol, že obsah spisu (informácia o dokončovaní bytov na č.l. 16 spisu) umožňoval prijať záver, že odporca kupoval v roku 1995 byty, ktoré sčasti mali slúžiť pre ubytovanie jeho zamestnancov, sčasti pre potreby ústavných činiteľ'ov a pracovníkov ústredných orgánov. Súdu z jeho rozhodovacej činnosti v inom konaní (sp. zn. 18 C 191/99 Okresného súdu Bratislava II) bolo pritom známe, že na tieto účely boli vyčlenené finančné prostriedky z rozpočtu odporcu. Vzhľadom na to by ďalšie dokazovanie v tomto smere bolo nadbytočné. Navyše, i keby prevodu bytu A. do vlastníctva navrhovateľ'a nebránila okolnosť vyplývajúca z § 29 ods. 3 zákona č. 182/1993 Z.z., nebolo by ho možné previesť do vlastníctva navrhovateľ'a, ktorý už nie je jeho nájomcom (§ 29 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z.z.). Navrhovateľ'ov nájom bytu A. skončil 31. januárom 2006. V ďalšom sa odvolací súd stotožnil s názorom, že pre posúdenie danej veci nie je významné, ako bolo rozhodnuté v iných konaniach, predmetom ktorých boli ďalšie byty nachádzajúce sa v tom istom dome, vlastníkom ktorých bol pôvodne odporca. Na tom, že v prejednáwanej veci bol návrh zamietnutý, má podiel aj samotný navrhovateľ', ktorý nepodal odvolanie proti rozhodnutiu súdu určujúcemu neplatnosť zmluvy. Naostatok sa odvolací súd stotožnil tiež so záverom súdu prvého stupňa, že navrhovateľ' v okolnostiach

prejednávanej veci nemohol byť po zákonom stanovenú dobu 10 rokov dobromyseľným držiteľom bytu A.. So zreteľom na to odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny. Vzhľadom na vecnú správnosť odvolaním napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa potvrdil ak toto rozhodnutie. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 veta druhá O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal navrhovateľ dovolanie s tým, že mu odvolací súd odňal možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), v konaní došlo k tzv. iným vadám majúcim za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odňatie možnosti konať dával dovolateľ do súvislosti so záverom súdu, že je irelevantné to, ako bolo rozhodnuté súdmi v iných konaniach týkajúcich sa ďalších bytov v identickom dome, a že si tento stav zaviniť navrhovateľ sám tým, že nenapadol rozsudok, ktorým bola určená neplatnosť zmluvy. Takýmto prístupom odvolacieho súdu „bola porušená zásada rovnosti všetkých pred zákonom a bránenie relevantnému prerokovaniu veci, čo je v rozpore s právom na účinnú súdnu ochranu“. Pokiaľ odvolací súd v odôvodnení rozsudku bližšie nevysvetlil, z akých skutkových zistení vychádzal a akými úvahami sa riadil pri ich právnom posudzovaní, je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Skutočnosť, že nepodal odvolanie proti rozsudku určujúcemu neplatnosť zmluvy, mu nemôže byť na ujmu pri uplatňovaní jeho práva (na uzatvorenie zmluvy o prevode bytu A.) na súde. V okolnostiach prejednávanej veci sa odvolací súd bezpochyby mal vyrovnáť s tým, ako bolo v iných konaniach rozhodnuté o ďalších bytoch nachádzajúcich sa v rovnakom dome. Procesnú vadu konania uvedenú v ustanovení § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. videl navrhovateľ v nedostatočnom obstaraní skutkových podkladov pre záver, či prevodu bytu do jeho vlastníctva bránila okolnosť relevantná z hľadiska § 29 ods. 3 zákona č. 182/1993 Z.z. Odvolací súd odmietol v tomto smere vykonať adekvátne dokazovania a to malo podľa názoru dovolateľa za následok, že zostalo nedošetrené, či prostriedky neboli azda alokované do 1. januára 1995 a použité až po tomto dni. Presvedčenie dovolateľa, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), sa zakladá na tom, že prvostupňový aj odvolací súd nepristupovali k zmluve o nájme bytu A. ako k určitému medzistupňu v procese nadobudnutia bytu, už ktorý sám osebe bol spôsobilý založiť jeho dobrú vieru v tom, že byt A. mu patrí ako vlastníkovi. Za dôležité označil aj to, že už pri uzatváraní nájomnej zmluvy bol ubezpečený, že „v budúcnosti nadobudne vlastníctvo predmetného bytu formou jeho odpredaja“. Nesprávny je preto záver súdov, že

vydržacia doba, ktorá plynula v danom prípade, je kratšia ako 10 rokov, resp. že navrhovateľ nenadobudol byt A. právnym titulom vydržania. Z týchto dôvodov navrhovateľ žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odporca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že všetky tvrdenia navrhovateľa sú účelové, nezakladajú sa na pravde a nemajú oporu v právnom poriadku. Navrhovateľ bez opodstatnenia namieta, že mu v konaní bola znemožnená realizácia jeho procesných oprávnení (§ 237 písm. f/ O.s.p.). I keď je dovolanie navrhovateľa procesne neprípustné a treba ho „zamietnuť“, odporca z dôvodu právnej istoty uviedol, že pre súdy rozhodujúce v preskúmvanej veci boli určujúce právne závery, ku ktorým sa dospelo v konaní pred Okresným súdom Bratislava II vedenom pod sp. zn. 18 C 191/1999. Len na individuálne okolnosti tejto veci, a nie na okolnosti významné v iných obdobných prípadoch, mali súdy prihliadať a pokiaľ dospeli k záveru, že návrhu nemožno vyhovieť, rozhodli správne. Navyše, treba mať na zreteli odlišnosť predmetov týchto súdnych konaní – v konaniach, na ktoré poukazuje navrhovateľ, išlo o posúdenie platnosti právneho úkonu, v preskúmvanej veci ide ale o uloženie povinnosti odporcu uzatvoriť s navrhovateľom zmluvu o prevode vlastníctva bytu A., resp. o určenie, že navrhovateľ je vlastníkom tohto bytu. Dovolateľovi nebola v ničom zmarená realizácia jeho procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania a neopodstatnená je tiež jeho námietka, že v konaní nebol dostatočne zistený skutkový stav. Odvolací súd správne a v súlade so zásadou hospodárnosti konania nepristúpil k ďalšiemu dokazovaniu zameranému na zistenie okolností významných z hľadiska aplikácie § 29 ods. 3 zákona č. 182/1993 Z.z., lebo potrebné skutkové podklady mu poskytovali výsledky iného konania. Argumentácia navrhovateľa, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 O.s.p.), nemá žiadne opodstatnenie. Platný právny poriadok neumožňuje posudzovať zmluvu o nájme bytu A. za akýsi medzistupeň v procese nadobudnutia tohto bytu. Navrhovateľ v čase uzatvorenia nájomnej zmluvy jednoznačne vedel, že tento byt nie je jeho vlastníctvom a že ho naďalej vlastní odporca; nemohol byť preto dobromyseľný. Závery prvostupňového a odvolacieho súdu, podľa ktorých navrhovateľ nemohol nadobudnúť vlastníctvo bytu A. právnym titulom vydržania, sú teda vecne správne. Z uvedených dôvodov odporca žiadal dovolanie „zamietnuť“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny

poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Dovoláním navrhovateľa je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci (t.j. vo veci uloženia povinnosti odporcovi uzatvoriť s navrhovateľom zmluvu o prevode vlastníctva bytu A., resp. vo veci určenia, že navrhovateľ je vlastníkom tohto bytu) nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

2. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy (aj bez výslovnej námietky v dovolaní), či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, v ktorom došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne

zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania navrhovateľa preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

3. Navrhovateľ v dovolaní namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

3.1. Pokiaľ navrhovateľ odvolaciemu súdu vytýka, že bližšie neodôvodnil, z akých skutkových a právnych dôvodov dospel k záveru, že je irelevantné, ako bolo rozhodnuté v iných konaniach týkajúcich sa ďalších bytov nachádzajúcich sa v rovnakom dome, po obsahovej stránke namieta, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu je judikatúrou najvyššieho súdu (R 111/1998) považovaná len za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Na právnom závere, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., spočívajú viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 49/2013, 3 Cdo 18/2013, ale tiež 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 M Cdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011 a 7 Cdo 109/2011 a 1 ECdo 10/2014).

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013). Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“. V uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015 ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd v súlade so svojou stabilnou „dovolacou“ judikatúrou náležite zdôvodnil, prečo nedostatočné odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Postoj najvyššieho súdu v tejto otázke nesignalizuje arbitrárnosť či zjavnú neodôvodnenosť, a to hlavne s ohľadom na povahu dovolacieho konania ako

mimoriadneho opravného konania, ktorým sa preskúmava právoplatné rozhodnutie a zasahuje sa ním do nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania.

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že i keby dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prípadne nepreskúmateľné (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohlo by to založiť prípustnosť dovolania, lebo nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nie je vada konania uvedená v § 237 O.s.p.

3.2. Navrhovateľ tvrdí, že v danom prípade bola „porušená zásada rovnosti všetkých pred zákonom“ a bolo „zabránené relevantnému prerokovaniu veci, čo je v rozpore s právom na účinnú súdnu ochranu“. Dovolateľ, takto argumentujúc, má podľa všetkého na mysli to, že zatiaľ čo on nemá v súčasnosti byť A. ani vo vlastníctve ani v nájme, nebola mu vrátená suma zaplatená za byt A. a bol vyzvaný na jeho vypratanie, iným vlastníkom bytov v tom istom dome, ktorí byty nadobudli od odporcu za podobných podmienok, zostali v dôsledku rozhodnutí súdov v iných konaniach tieto práva zachované.

Z pohľadu dovolacieho konania sa však ako opodstatnené javí konštatovanie súdov, že táto argumentácia navrhovateľa mala svoje miesto v konaní o určenie neplatnosti zmluvy, teda v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 18 C 191/1999. Navrhovateľ ale v označenom konaní odvolanie proti prvostupňovému rozsudku nepodal a až dodatočne požiadal o „navrátenie lehoty, aby bolo možné podať riadne odvolanie“, pričom pre prípad, že mu súd nevyhovie, žiadal, aby toto podanie bolo považované za návrh na obnovu konania (viď bližšie rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 81/2008). V preskúmvanej veci táto argumentácia navrhovateľa nemôže viesť k záveru o odňatí jeho možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Rozhodnutia, na ktoré navrhovateľ poukazoval v prejednávanej veci, boli vydané v konaní o určenie neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva bytu a určenie vlastníctva bytu (nie však právnym titulom vydržania, ale ako dôsledok určenia neplatnosti tejto zmluvy). V prejednávanej veci je ale predmet občianskeho súdneho konania iný – návrh podaný navrhovateľom smeruje buď k uloženiu povinnosti odporcu uzatvoriť s navrhovateľom zmluvu o prevode vlastníctva bytu alebo k určeniu, že navrhovateľ nadobudol byt A. právnym titulom vydržania. So zreteľom na to dovolací súd konštatuje, že dovolateľ uvedenú odlišnosť dostatočne nezohľadňuje a porovnáva veci, ktoré nie sú skutkovo a právne obdobné. To má

určujúci význam z hľadiska posúdenia opodstatnenosti tejto navrhovateľovej námietky.

V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv. Zásada rovnosti je v občianskom súdnom konaní naplnená vtedy, ak je jeho účastníkom poskytnutá rovnaká možnosť uplatňovať ich procesné oprávnenia. K riešeniu otázky, či (ne)došlo k porušeniu tejto zásady, treba pristupovať nielen z hľadiska, či procesné postupy boli dodržané po formálnej stránke, ale rovnako tiež z hľadiska, či účastníci mali fakticky rovnakú možnosť pre uplatnenie svojich tvrdení a námietok. Obsah spisu, ale ani skutočná podstata dovolacej argumentácie navrhovateľa nedáva podklad pre záver, že súdy v preskúmvanej veci nevytvorili účastníkom konania rovnaké možnosti pre uplatnenie ich procesných práv.

Dovolací súd v nadväznosti na vyššie uvedené pripomína, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95 a IV. ÚS 75/09). V právnom štáte musí panovať istota, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Ústavný súd v náleze z 3. novembra 2006 sp. zn. III. ÚS 192/06 konštatoval, že „ak súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.“

Rozhodnutia Krajského súdu Bratislave sp. zn. 6 Co 323/2003 a 6 Co 13/2004, na ktoré poukazuje dovolateľ, boli vydané v konaní o určenie neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva bytu; riešili sa v nich tomu zodpovedajúce otázky (najmä či právny úkon má predpísané náležitosti, či sa ním neporušil alebo neobišiel zákon a pod.). V preskúmvanom prípade ide o vec, v ktorom sa navrhovateľ domáha, aby odporcovi bola uložená povinnosť uzatvoriť s ním zmluvu; adekvátne tomu súdy riešili aj v konaní nastolené otázky (predovšetkým otázku, či odporca má právnu povinnosť, uloženia ktorej sa navrhovateľ domáha). Nešlo teda o „právne relevantné otázky pri opakovaní ktorých sa v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď“. Rozhodnutia súdov vydané v preskúmvanej veci teda nemali negatívny dopad na právnu istotu.

Predmetná argumentácia v danom prípade nedopadá na situáciu, v ktorej by „súd riešil právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom“ a bol by povinný vyrovnáť sa argumentačne so skoršími súdnymi rozhodnutiami. Navyše, uvedená námietka sa viaže skôr k presvedčeniu dovolateľa, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné. Ako už bolo uvedené vyššie (viď 3.1.), nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia (i keby k nej prípadne došlo) nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

4. Dovolateľ tvrdí tiež to, že odvolací súd rozhodol bez úplného zistenia rozhodujúcich skutkových okolností (najmä pokiaľ ide o čas a pôvod nadobudnutia finančných prostriedkov odporcu, za ktoré nadobudol byty).

4.1. V prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

4.2. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky účastníkom navrhované dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom sa účastníkovi neodníma možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

4.3. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

5. Dovolateľ tiež namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu

aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Keďže navrhovateľom bol tento dovolací dôvod uplatnený v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov. Názor, že nesprávne právne posúdenie veci nie je procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., je zastávaný všetkými senátmi občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 Cdo 235/2014).

6. Dovolací súd už vyššie uviedol, že na existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 O.s.p. musí vziať zreteľ aj vtedy, ak neboli uplatnené v dovolaní (viď § 242 ods. 1 O.s.p.).

Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

V tomto rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto

možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu navrhovateľa (viď č.l. 165 spisu) sa písomne vyjadril odporca 4. marca 2011 (č.l. 177 spisu), navrhovateľ ale nemal možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd mu toto vyjadrenie odporcu nedoručil.

So zreteľom na to dospel dovolací súd k záveru, že navrhovateľovi bola v danom prípade odňatá možnosť pred súdom konať. Dovolanie navrhovateľa je preto nielen prípustné (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale aj opodstatnené (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.).

Najvyšší súd z uvedeného dôvodu napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. apríla 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková